

men vi føle os dog ikke i nogen høi Grad tiltalte af noget som helst andet Kirkesamfund, og naar vi altsaa skulde sige vor Mening som ærlige Folk, saa høre vi ikke strengt taget til Folkekirken, men vi ønske alligevel at betragtes som — jeg vil bruge et fremmed Ord, der maa ansees som rigtigt, naar den christne Kirke staaer frit og ikke vil bruge Tvang — en Slags Profelyter, som et Slags Tilhængere, men ikke som albeles bestemte Beskændere af den. Det er et Forhold, hvori Enkelte have begyndt at stille sig, og jeg har taget en saadan Enkelt i Forsvar for ikke saa faa Aar siden imod den Tvang, som man efter gammel Sædvane vilde anvende imod ham, idet der sagdes til ham: „Du skal høre til et Samfund, og vil Du ikke høre til Folkekirken, skal Du gaae ud af den og høre til et andet Samfund.“ Et andet Spørgsmaal bliver det naturligtvis, hvorledes i det egentlige Religiøse vedkommende Præst, hvem Den eller Den søger, vil komme ud af det med ham — thi i saadanne Tilfælde maa jo Præsten ogsaa have nogen Myndighed —, men det er af de Tilfælde, om hvilke man, naar der kun er gjensidig Kjærlighed, nok vil komme til at enes.

Naar jeg nu fra denne almindelige Betragtning gaaer over til Noget af det Enkelte i nærværende Lovforslag, har jeg allerede forudstillet den Bemærkning, at jeg, hvad dets Indhold og Princip angaaer, er i det Væsentlige enig med den ærede Forslagsstiller. Naar vi fastholde denne almindelige Betragtning, jeg her har tilladt mig i korte Træk at fremsætte, bliver det borgerlige Egteskab det naturligtste, det rimeligste, det ene rigtig menneskelige; det har været til, saalænge nogen som helst Stat har været til, og den christelige Biele er kun indført ved Tvang. Nu bliver det Spørgsmaalet, om vi skulle gjøre et Fremskridt, saa at vi, om vi ogsaa ikke gaanske ophæve denne Tvang, der finder Sted med Hensyn til den kirkelige Biele, hvilket jeg hører Stemningen er imod, saa dog løsne den. Det er ikke længere saaledes, at Folk i Almindelighed ere saa uvidende her i Landet, at de ikke skulde kjende det borgerlige Egteskab, at de ikke skulde vide Besked om, at Staten erkjender Folk, der paa denne Maade

have indgaaet Egteskab, for rette Egtfolk, og at det er det naturlige; det vide mange flere Folk nu end for 6 til 7 Aar siden, og de blandt Geistligheden, som dengang rasede derimod, de, hvis Pligt det var at opløse Folk, og som derimod søgte at bortfjerne al Opløsning fra dem, de ere Gud fkee Lov forstummede, og der skal ikke saa let nu reise sig Noget med saa elendige Protester og halv vanvittig Tale som dengang. Jeg mener derfor, at naar der er en levende Tro og Selvbevidsthed i Folket, saa at det virkelig indseer, at det borgerlige Egteskab er det Naturligste og Rigtigste, ville Præsterne ingenlunde, som det forekommer mig, at der her har været hentydet til, nægte Noget, der har indgaaet saadant Egteskab, og som tillige ønsker den kirkelige Biele, samme. Jeg finder det derfor rimeligt, at der nu bliver foretaget Noget, idet jeg ikke kan betragte Sagen som reent kirkelig, saaledes forstod jeg den høitærede Cultusminister; thi det reent kirkelige er kun den Side af Sagen: hvorledes Kirken som Kirke, som et aandeligt, som et religiøst Samfund betragter dem, som ere borgerlig. viede og ikke ønske den kirkelige Biele. Jeg skulde derfor meget ønske en Lov om det borgerlige Egteskab, og at det høitærede Thing vilde, om ikke for Andet, saa dog for dette Punkts Skyld, lade Lovforslaget gaae til anden Behandling og nedsette et Udvalg, for at der dog kunde komme et Fremskridt i denne Henseende, og jeg skal gjerne, skjøndt jeg ønsker, at det borgerlige Egteskab skulde være almindeligt, ansee det for rigtigst for Dieblisset at blive staaende ved en Bestemmelse om, at Enhver kan lade sig borgerlig vie. Hvor det borgerlige Egteskab er blevet indført, ere Folk særdeles vel fornøiede dermed, skjøndt de fleste bruge den kirkelige Biele bagefter; man er saaledes særdeles vel fornøiet med det i alle Rhineguene og i Frankrig, hvor man har faaet det med Napoleons Lovbog. Jeg anseer altsaa det borgerlige Egteskab for det principmæssig Rigtige; men jeg skal gjerne gaae ind paa, at man nu bliver staaende ved det, som man finder kan være nok for Dieblisset, og som ikke vil vække Anstød; og det vil vække mindst Anstød, naar det bliver Lov, at Præsten, der jo ogsaa foruden